

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích projednal v senátě složeném z předsedy JUDr. Aleše Holíka a soudců JUDr. Davida Čejky a JUDr. Miroslava Trávníčka ve veřejném zasedání konaném dne 7. srpna 2019 v Pardubicích **odvolání obžalovaného XXX, narozeného XXX**, trvale bytem XXX, nyní ve vazbě XXX, proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne

21. května 2019, č. j. 3 T 54/2019-686, a rozhodl

takto:

*Z podnětu odvolání obžalovaného se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. řádu **zrušuje** ve výroku o uloženém trestu a podle § 259 odst. 3 tr. řádu **se nově rozhoduje** tak, že se obžalovanému za zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2, písm. d) trestního zákoníku, zvláště závažný zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2, písm. a) trestního zákoníku a zločin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2, písm. c, d) trestního zákoníku, ohledně nichž zůstal napadený rozsudek o vině nezměněn, a dále za sbíhající se přečin zpronevěry dle § 206 odst. 1 tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 29. 1. 2019, č. j. 2 T 109/2018-243, podle § 185 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku ukládá souhrnný trest odnětí svobody v trvání **6 (šesti) let**.*

*Podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku se obžalovaný pro výkon trestu zařazuje do věznice **s ostrahou**.*

*Podle § 43 odst. 2 věta druhá tr. zákoníku se **zrušuje** výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 29. 1. 2019, č. j. 2 T 109/2018-243, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušení, pozbyla podkladu.*

Ve všech ostatních výrocích zůstává napadený rozsudek nezměněn.

Shodu s prvopisem potvrzuje Šárka Honzíčková.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud uznal obžalovaného vinným zločiny týraní osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku a týraní svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. c), d) tr. zákoníku a zvláště závažným zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) tr. zákoníku, za což mu uložil souhrnný trest odnětí svobody v trvání sedmi let a šesti měsíců, pro jehož výkon jej zařadil do věznice s ostrahou. Tato trestná činnost tvoří souběh s přečinem zpronevěry podle § 206 odst. 1 tr. zákoníku, jímž byl obžalovaný uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 29. 1. 2019, č. j. 2 T 109/2018-243, a byl mu uložen podmíněný trest odnětí svobody v trvání pěti měsíců se zařazením do věznice s ostrahou. Z citovaného rozsudku okresního soudu byl podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušen výrok o trestu, jakož i výroky a rozhodnutí na něj obsahově navazující, pozbyla-li zrušením podkladu a především obžalovaného zavázal, aby poškozeným nahradil nemajetkovou újmu. Jmenovitě pak poškozené XXX přiznal nárok ve výši 200 000 Kč, poškozené XXX nárok ve výši 120 000 Kč a poškozeným XXX a XXX po 100 000 Kč.
2. Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný dopustil jednání tím, že nejméně od měsíce května 2015 do 24. 9. 2018 v bytě XXX v místě společného bydliště se svojí manželkou XXX, narozenou XXX, a jejími dětmi XXX, narozenou XXX, XXX, XXX, XXX, narozenou XXX a společným synem XXX, XXX, v přesně nezjištěných dnech v nepravidelných intervalech, zpravidla _____ jednou _____ týdně, a v posledním roce již denně, opakovaně fyzicky a též hrubým a bezcitným jednáním napadal svoji ženu XXXX tak, že ji bil zat'atými pěstmi do vlasové části hlavy i do obličeje, až jí několikrát tekla krev ze rtů a plakala, mlátil s ní o zem, bil a kopal ji vši silou do celého těla tak, že měla po celém těle podlitiny a modřiny, zkopal ji tak, že nemohla dýchat, držel ji pod krkem a škrtil ji, dusil ji polštářem, až nemohla dýchat, zakazoval jí stýkat se s jinými lidmi nebo s kamarádkami, nesměla nikam z bytu chodit sama ani na nákup, když se vrátila z nákupu, vyčítal jí, kde byla, sprostě jí nadával, říkal, že v životě nic nedokázala, že má děti, aby nemusela do práce, nadával jí, že je děvka zkurvená, že má nevychované parchanty, vyhrožoval jí nožem, který držel v ruce a pohyboval jím před ní nebo jí nůž přiložil k jejímu krku, vyhrožoval jí, že zabije jí a že zabije její děti a ona se bude dívat na to, jak vykrvácí, opakovanými fyzickými útoky jí způsoboval zranění na těle, křikem a nátlakem si na ní vynucoval, aby mu vydala finanční hotovost ze společných peněz určených na domácnost, které následně užil pro svoji potřebu, dále svou manželku XXX v době od prosince roku 2017 do září roku 2018 v bytě v XXX v pěti případech donutil násilím proti její vůli k souloži a k análnímu pohlavnímu styku, kdy jí držel ruce, a přes její aktivní fyzický i slovní odpor, který projevovala tím, že se snažila ho kopat a odstrkovat, říkala, že to nechce, zasunul svůj penis do jejího konečníku a v jednom případě do pochvy, jednáním jí způsobil krvácivé poranění konečníku, přičemž v posledním případě v přesně nezjištěný den měsíce září 2018 jí během análního pohlavního styku, kdy říkala, že to nechce a snažila se ho odtáhnout, držel svou ruku přes její ústa, aby nemohla křičet, následně ji dusil polštářem, až nemohla dýchat, a pustil ji, až se uspokojil, ve stejném období, nejméně od května roku 2015 do 24. 9. 2018 opakovaně, fyzicky a hrubým bezcitným jednáním napadal dcery poškozené XXX, XXX a XXX tak, že je bil zat'atými pěstmi, otevřenou dlaní do různých částí hlavy, obličeje i po celém těle, někdy i vařečkou nebo páskem, kdy poškozené měly po celém těle podlitiny, modřiny a škrábance, několikrát na ně vytáhl nůž, nezletilou XXX udeřil do hlavy tak, že upadla na židli a vyrazila si dva přední zuby, dále v blíže nezjištěné době začátkem roku 2018 po předchozí hádce a fyzické potyčce s manželkou XXX chytil XXX zezadu jednou rukou za vlasy, druhou rukou jí ke krku přiložil kuchyňský nůž o délce 30 cm a vyhrožoval manželce slovy: "koukej, teď ji podříznu, ty se budeš na to dívat, jak ji tu vykuchám", kdy tomuto byly přítomny všechny děti, které se bály a plakaly, všem dětem sprostě nadával, nadával jim do parchantů, fracků, vyhrožoval jim, že jim rozbije hubu, že je dá do

dětského domova, v několika případech je vyhodil ze společného bytu a nechal je stát na chodbě domu za dveřmi, minimálně v jednom případě uchoopil nezletilou XXX do náruče a odnesl ji na balkón s výhružkami, že ji vyhodí z balkónu, děti nutil sedět v jejich pokojíčku na posteli a koukat se do zdi, zavřel za nimi dveře a zakazoval jim z dětského pokoje vycházet a jít se napít či na záchod, v případě, že z pokojíčku vyšly, tak je fyzicky trestal a své agresivní chování projevoval vůči všem dětem, přičemž k napadání manželky docházelo převážně v dětském pokojíčku a v ložnici, ve většině případů za přítomnosti dětí, kdy poškozená XXX se mnohokrát bála o svůj život a život a zdraví svých dětí, což vyústilo až v její psychické problémy, s nimiž musela vyhledat odbornou pomoc lékaře, k poslednímu incidentu došlo dne 24. 9. 2018, kdy z bytu odešel i s nezletilým synem XXX s výhružkou, že jde bydlet ke své matce a syna XXX už nikdy nevrátí.

3. Rozsudek okresního soudu napadl obžalovaný včasným odvoláním, a to do všech výroků. Setrval na své obhajobě z hlavního líčení, že děti poškozené nikdy fyzicky netrestal a pohmožděniny na těle si způsobily samy při dětských hrách. Trpěly rovněž nedostatkem železa. Děti byly k výpovědi navedeny matkou a zdravotní dokumentaci z roku 2015, která přesto určitým způsobem popisuje zranění na jejich tělech, obžalovaný považuje za účelovou snahu policie, aby byl obnoven neúspěšně vyřešený případ.
4. Stejnou obhajobu uplatnil i vůči obvinění z napadání poškozené XXX. Pokud by ji bil způsobem, jak popisuje obžaloba, musela by mít na těle rozsáhlá zranění, která však nikdo neregistroval, přestože často pobývala v nemocnici. Poškozená má slabé žíly, které jí praskají a tvoří se jí modřiny. Trestní stíhání a křivá obvinění jsou spojena teprve s poslední dobou, kdy se k nim nastěhoval svědek XXX. Poškozená často navazovala kontakty s jinými muži, mimo jiné s XXX, a když se jí obžalovaný znelíbil, za pomoci nového partnera jej křivě obvinila.
5. Obžalovaný v dokazování před okresním soudem postrádal výpověď sociální pracovnice, která k nim do rodiny pravidelně docházela. Musela by přitom pozorovat zranění na těle poškozené i jejích dětí, pokud by se obžaloba zakládala na pravdě. Dále zpochybnil závěry znalkyně z odvětví psychologie, která popisovala osobnost poškozené a vysvětlovala rysy týrané ženy. Pokud by ji obžalovaný skutečně tak týral, nepsala by mu poškozená do vazby podporující a zamilované dopisy. Poškozená je podle posudku osobou nevyzrálou, sociální nekompetentní, náladově labilní, s rysy impulzivity, což svědčí pro závěr, že veškerá obvinění si vymyslela. Stejně tak obžalovaný zpochybnil znalecké závěry ve vztahu k nezletilým dcerám poškozené. Pokud znalkyně dospívá k závěru, že dítě jedná účelově a povrchně a na druhé straně hodnotí, že se nesnaží vypovídat účelově, je v tom vnitřní rozpor. Naproti tomu znalecký posudek z odvětví psychiatrie zpracovaný k osobě obžalovaného nekonstatoval žádné anomálie, obžalovaný netrpí ani duševní poruchou, ani sexuální deviací, ani nemá sklony k agresivitě.
6. V řízení nebylo rovněž prokázáno, že by obžalovaný poškozenou znásilnil, neboť s tím se poškozená některým osobám svěřila teprve ve chvíli, kdy byl obžalovaný ve vazbě a kdy již intimně žila se svědkem XXX. Neexistují o tom objektivní důkazy, například lékařská vyšetření nebo jiné stopy po sexuálním násilí. Pokud snad existují nějaké textové zprávy, v nichž se měl obžalovaný ke znásilnění doznat, musela je podstrčit poškozená ve spolupráci s XXX, když znala všechna hesla obžalovaného k elektronickým účtům. Obžalovaný rovněž okresnímu soudu vyčítá, jakým způsobem hodnotil výpovědi dalších svědků, kteří do domácnosti docházeli, a za věrohodnější považuje ty, kteří vypovídali v jeho prospěch.
7. Závěrem obžalovaný navrhl, aby byly slyšeny jednak označené sociální pracovnice, jednak opakovaně poškozená, neboť celá její výpověď je smyšlená s cílem zbavit se jej na úkor nového vztahu se svědkem XXX. Ze shora uvedených důvodů by měl být napadený rozsudek zrušen a věc vrácena okresnímu soudu. Současně s tím obžalovaný požádal o propuštění z vazby a nabídl peněžitou záruku ve výši 50 000 Kč.

8. Odvolání obžalovaného je třeba považovat za včasné podané oprávněnou osobou, ve znění písemného odůvodnění splňuje nároky kladené na obsah odvolání podle § 249 odst. 1 tr. řádu. Krajský soud tedy neshledal důvody pro zamítnutí či odmítnutí odvolání z formálních důvodů ve smyslu § 253 tr. řádu.
9. Podle § 254 odst. 1, 2, 3 tr. řádu platí, že nezamítne-li nebo neodmítne-li odvolací soud odvolání podle § 253, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost jen těch oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlíží jen, pokud mají vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Mají-li však vytýkané vady svůj původ v jiném výroku než v tom, proti němuž bylo podáno odvolání, přezkoumá odvolací soud i správnost takového výroku, na který v odvolání napadený výrok navazuje, jestliže oprávněná osoba proti němu mohla podat odvolání. Jestliže oprávněná osoba podá odvolání proti výroku o vině, přezkoumá odvolací soud v návaznosti na vytýkané vady vždy i výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad, bez ohledu na to, zda bylo i proti těmto výrokům podáno odvolání.
10. V řízení, které předcházelo vyhlášení rozsudku, nezjistil krajský soud žádné vady, které by mohly způsobit nesprávnost napadených výroků, byly dodrženy všechny obecné zásady, které mají zajistit provedení řádného a zákonného procesu, zejména zásady obžalovací, veřejnosti, ústnosti a bezprostřednosti. Obžalovaný byl zastoupen obhájkyň, již v přípravném řízení byl seznámen s povahou a důvody svého trestního stíhání. K hlavnímu líčení byl řádně předvolán, tohoto se účastnil a měl možnost vyjadřovat se k provedeným důkazům.
11. Okresní soud postupoval podle § 2 odst. 5 tr. řádu tak, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí. Vycházel pouze z těch důkazů, které byly v hlavním líčení provedeny, tyto zhodnotil jednotlivě i v jejich souhrnu postupem podle § 2 odst. 6 tr. řádu. Přitom dospěl ke správným závěrům, které krajský soud neměl důvod korigovat. Své závěry okresní soud logicky zdůvodnil a na odůvodnění napadeného rozsudku lze v podrobnostech odkázat.
12. Obžalovaný založil svou obhajobu na popření jakéhokoliv násilí, ať již fyzického nebo psychického, vůči bývalé manželce a jejím nezletilým dětem a v průběhu trestního řízení byl ochoten připustit, že v minulosti poškozené uštědřil toliko jednu facku. To je však v příkrém rozporu s obsahem svědeckých výpovědí všech poškozených, které jsou podrobné, popisné, v podstatných bodech shodné a podle závěrů znalkyň především autentické, popisující skutečně prožité události. Z tohoto pohledu se jedná o důkazy významné důkazní síly, na nichž je ve své podstatě obžaloba založena. I krajskému soudu se jeví jako krajně nepravděpodobné, že by vyličení události bylo reprodukcí naučeného a smyšleného scénáře. Obzvláště u nezletilých dětí ve věku kolem deseti let lze jen stěží uvažovat o tom, že by k výpovědi byly navedeny matkou, neboť každá z dívek popisuje prožité události vlastním způsobem, s důrazem na jiné detaily. Navzdory tomu všechny výpovědi obsahují styčné body, které v dívkách zanechaly silný emocionální prožitek, například když obžalovaný přiložil nuž ke krku nezletilé XXX, nebo když vyhrožoval shozením nezletilé XXX z balkónu.
13. Domácí násilí se odehrává téměř výlučně tzv. za zavřenými dveřmi, tudíž možnosti jiných osob zachytit autentickou atmosféru domácnosti jsou velmi omezené. Tím je limitována i hodnota výpovědí osob, které do domácnosti docházely pouze občas, popřípadě v ní pobývaly jen přechodně. Přesto se výpovědi některých svědků shodují v tom, že na poškozené i na jejích dětech byly patrné modřiny a škrábance, zejména na hlavě, popřípadě byly tyto osoby přímými svědky napadení poškozené nebo dětí ze strany obžalovaného, ačkoliv ten jakékoliv násilí zcela kategoricky popírá (svědci XXX, XXX, XXX, XXX, XXX). Odhalení pachatele je o to těžší, když obětí násilí je žena s charakteristikami poškozené, která přijímá nevlídné zacházení jako normu, má tendence pachatele omlouvat, věřit v jeho změnu a krýt jeho jednání před ostatními z

důvodu obavy o ztrátu sociálního i ekonomického zázemí. Osobnost poškozené byla jedním z důvodů, proč obžalovaný mohl své jednání uskutečňovat po dobu delší tří roků, aniž by došlo k odhalení. Ostatně že i poškozená tvrdila, že modřiny si děti způsobovaly samy, vyplývá ze svědeckých výpovědí svědkyň XXX nebo XXX.

14. Již v roce 2015 bylo policejním orgánem prověřováno možné týrání ze strany rodičů nezletilých XXX a XXX, neboť při vyšetření v nemocničním zařízení byly na jejich tělech zjištěny četné hematomy. K posouzení příčiny vzniku těchto modřin byl zpracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, v němž XXX za příčinu označil opakované a cílené násilí ze strany dospělé osoby. Možnost, že by si taková povrchová zranění dětí způsobovaly v rámci dětských her, označil za krajně nepravděpodobnou. Z tohoto pohledu se jeví jako zcela opodstatněné podezření, že napadání nezletilých dětí se obžalovaný dopouštěl již v této době, ostatně je to součástí i nyní žalovaného skutku, nicméně indicií vedoucích k obvinění ze zločinu týrání byl v minulosti nedostatek. I nezletilá XXX v roce 2015 reagovala slovy „táta ne, to já sama, o skříň, dnes“. Situace se změnila teprve v září 2018 v souvislosti s (dočasnou) ochotou poškozené vypovědět o partnerském soužití. Konflikty mezi manžely XXX vrcholily právě v této době, kdy v domácnosti často pobýval i svědek XXX. Ten nakonec poškozenou přiměl k tomu, aby násilí obžalovaného oznámila policejnímu orgánu. Vzápětí tedy podala vyčerpávající výpověď, v podstatě jedinou v rámci trestního řízení. U hlavního líčení výpověď odepřela, a proto ji okresní soud k důkazu provedl za užití procesního ustanovení § 211 odst. 4 tr. řádu.
15. Dlužno podotknout, že tento scénář není v obdobných trestních věcech ojedinělý. Zpravidla se oběti domácího násilí odhodlají svědčit na základě určitého impulsu, který později odezní, a buď samy z důvodu citové či ekonomické závislosti na pachateli, nebo na základě jeho naléhání svou prvotní výpověď později mírní, mění, označují za smyšlenou, popřípadě odmítají k věci dále vypovídat. S posouzením autentičnosti prvotní výpovědi si pak zpravidla nelze vystačit bez názoru odborníka z oboru psychologie, který disponuje zkušenostmi a znalostmi, na základě nichž dokáže vyzorovat rysy týrané oběti domácího násilí. V projednávané věci znalkyně Čermáková výslovně uvedla, že s ohledem na osobnostní profil poškozené dokonce počítala s tím, že chování obžalovaného začne později omlouvat a jednat iracionálně, například tak, že do výkonu vazby mu navzdory dlouhodobému příkoří bude adresovat podporující a zamilované dopisy. Projevuje tím výlučně svou citovou závislost, aniž by takové jednání nutně souviselo s věrohodností její prvotní výpovědi. Žádnou patologii, která by poškozenou znevěrohodnila, znalkyně při vyšetření nezjistila, výpovědi byly konstantní. Doplnila rovněž, že není neobvyklé, aby oběti domácího násilí kryly jednání pachatele, a to i na úkor vlastních dětí. Poškozená se obžalovaného jednak bála, jednak jej milovala a měla s ním společné dítě. Navíc je pro soužití s násilníkem typické, že násilí se neodehrává každý den od rána do večera, ale v určitých sinusoidách, kdy se dobré období střídá se špatným, což v oběti posiluje pocit, že se věci mohou obrátit k lepšímu.
16. Závěry znalkyně XXX jsou, i podle názoru krajského soudu, zcela přiléhavé projednávané věci. Obžalovaný navázal vztah s přibližně o osm let starší partnerkou ještě v období tzv. teenagerského věku, přesto musel ve společné domácnosti pečovat o tři nezletilé dívky, k nimž nebyl biologickým otcem, navíc s poškozenou v roce 2015 přivedli na svět společného syna. Lze si jistě představit, že péče ze strany poškozené byla vůči dětem problematická, což na obžalovaného, jehož osobnost nebyla vzhledem k věku dostatečně zralá a připravená na rodičovský způsob života, působilo značný tlak. Ačkoliv není povahy a priori konfliktní, trpí nízkou frustrační tolerancí a kumulace starostí souvisejících s péčí o relativně větší rodinu a společnou domácnost v něm vyvolávala bouřlivé nálady, které kompenzoval násilím vůči nejbližšímu okolí. Agresivita byla posilována užíváním marihuany a pervitinu, což bylo obecně únikovou cestou před každodenní rutinou. Měl o společném vztahu nepochybně jiné představy, rodinný život si idealizoval, jak vyplývá i ze znaleckého posudku, a při konfrontaci s realitou,

kteřá byla ideálu vzdálena, reagoval prchlivě a nezrale, což odpovídá psychologickému profilu jeho osobnosti. Ačkoliv oba partneri byli znalci označeni za submisivní, projevovaly se u nich rysy impulzivity, což se promítalo do vzájemných potyček, jak slovních, tak fyzických. Obžalovaný však vzhledem ke své fyzické převaze i vlastní představě o roli otce a muže v rodině vzájemné konflikty stupňoval za hranici, která je již charakterizovaná zlým nakládáním. Zejména na poškozenou dlouhodobě a opakovaně fyzicky i psychicky útočil, chtěl na její jednání působit skrze obavy o život a zdraví jejích dětí (například, když nezletilé XXX přikládal ke krku nůž, nebo hrozil shovením nezletilé XXX z balkónu), popřípadě se jako násilník projevil i v sexuálním soužití. Ačkoliv u něj nebyla zjištěna sexuální deviace, to samo o sobě nevyklučuje projev agrese posílený užitím drogy v podobě vynucení vaginálního nebo análního pohlavního styku. Sama poškozená připustila celkem pět takových útoků, kdy se obžalovanému sice bránila a zřetelně dávala najevo svůj odpor, ten na ní přesto vykonal soulož. Se znásilněním se svěřila teprve ke konci období, které je předmětem obžaloby, a to jen některým přátelům, což logicky znemožnilo to, aby byly zjištěny objektivní stopy po násilném pohlavním aktu. Obžalovaný však sexuální násilí vůči poškozené nepřímou připouštěl v elektronické korespondenci se svědkem XXX, která se stala i součástí trestního spisu (čl. 516).

17. Provedené dokazování podle názoru krajského soudu spolehlivě podporuje podanou obžalobu a v podstatě jednotvárná obhajoba obžalovaného, že trestní stíhání je vyvoláno účelově na základě krivého svědectví poškozené, neobstojí. Každý důkaz, který svědčí proto obžalovanému, je jím a priori označován za nevěrohodný, smyšlený, navedený, či podstrčený. Má jít ve své podstatě o spiknutí poškozené s nynějším životním partnerem s cílem umožnit mu roli partnera a otce rodiny namísto obžalovaného. Takovému hodnocení důkazů však nesvědčí podrobné a svou povahou spontánní výpovědi všech poškozených, jejichž věrohodnost byla podrobena znaleckému zkoumání. Zvláště u nezletilých dětí znalkyně upozornila na specifickou strukturu líčených událostí, a to v závislosti na úrovni myšlení a poznání dětí školního věku, nicméně nebyly zjištěny žádné patologie, které by naznačovaly záměrné zkraslování svědectví proti obžalovanému. Jestliže znalkyně ve vztahu k XXX konstatovala účelovost jejího jednání, vyjadřovala se tím k důsledkům psychického a fyzického týrání na duševní vývoj nezletilé dívky, nikoliv k její věrohodnosti v konkrétní věci. V podstatě tím vyjadřuje obavy z budoucí citové plochosti dítěte, kdy navazované vztahy s partnery či přáteli mohou být povrchní, účelové, bez hlubšího významu. Závěry znalkyně je tedy třeba hodnotit v kontextu a úsudek, že dítě jedná účelově, nelze izolovaně považovat za důkaz nevěrohodnosti jeho výpovědi.
18. Výpovědi poškozených však nezůstávají osamoceny, násilné projevy obžalovaného popisuje i řada dalších svědků, pouze nejbližší příbuzní obžalovaného (matka a teta), popřípadě někteří kamarádi (v podstatě jen svědek Palme) obvinění mírní. Všichni ostatní svědci se o obžalovaném vyjadřovali minimálně jako o agresivním, někteří pozorovali zranění na tělech poškozených, někteří byli dokonce očitými svědky fyzických útoků. Závažná zjištění zejména v období roku 2015 popisují i zprávy orgánu sociálně právní ochrany dětí, což se nakonec stalo i předmětem prověřování. Z pohledu sociálních pracovníků, které nad rodinou vykonávaly dohled, se situace v dalším období mírnila, nicméně z důvodu sporadického kontaktu a krytí obžalovaného ze strany poškozené nemohly být další agresivní projevy a scény domácího násilí zcela zřetelné.
19. Z těchto důvodů krajský soud zamítl i návrhy na doplnění dokazování výsledkem dalších svědků, jmenovitě sociálních pracovníků, popřípadě opakovaným výsledkem poškozené. Ta se k věci obsáhle vyjádřila v přípravném řízení, u hlavního líčení sama výpověď odmítla. K veřejnému zasedání u krajského soudu se nedostavila, ač byla v procesním postavení poškozené řádně předvolána. Pokud snad obžalovaný v opakovaném výsledku spatřoval příslib toho, že poškozená změní svou výpověď a dřívější obvinění zpochybní, bylo by přesto nutné takovou změnu výpovědi hodnotit v kontextu její osobnosti a sklonů k iracionálnímu jednání z důvodu citové závislosti na obžalovaném, jak ji popsala znalkyně. Z průběhu trestního řízení je patrné, že její vztah k obžalovanému je nevyrovnaný, projevuje se v určitých vlnách, a zatímco v únoru 2019

mu adresovala zamilovaný dopis, při skončení vyšetřování v březnu 2019 naopak do vyšetřovacího spisu sama zakládala dopisy obžalovaného, v nichž ji měl nabádat ke změně výpovědi a „stažení“ obvinění. Stejně tak jsou v trestním spise založeny zprávy orgánu sociálně právní ochrany dětí (čl. 536 až 539) a přímý výslech jeho pracovník by do zjištěného skutkového stavu nepřinesl v zásadě žádné nové skutečnosti.

20. Po právní stránce bylo jednání obžalovaného koncipováno jako jednočinný souběh tří trestných činů, což je v případě zločinů týrání osoby žijící ve společném obydlí a týrání svěřené osoby z povahy věci vyloučeno, nicméně tato nepřesnost nemá vliv na právní hodnocení a zákonost napadeného rozsudku, proto do skutkové ani právní věty krajský soud nezasahoval. Jednočinný souběh zločinů týrání osoby žijící ve společném obydlí a znásilnění není vyloučen, byť i rozdělení těchto skutků by se jevílo jako vhodné, přehlednější.
21. Z hlediska určení druhu a výměry trestu okresní soud správně ukládal trest souhrnný ve vztahu k rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 29. 1. 2019, sp. zn. 2 T 109/2018, neboť žalovaného jednání se obžalovaný dopustil dříve, než byl tento rozsudek soudem vyhlášen. Uložený nepodmíněný trest odnětí svobody ve výměře pěti měsíců pak okresní soud zrušil a nahradil novým trestem v trvání sedmi let a šesti měsíců za všechnu sbíhající se trestnou činnost. Z pohledu nejpřísnější trestní sazby podle § 185 odst. 2 tr. zákoníku jde o trest ukládaný v horní polovině zákonné trestní sazby, navzdory tomu, že obžalovaný dosud ve výkonu trestu nebyl a recidiva se u něj projevila pouze obecná ve vztahu k drobnému majetkovému deliktu z roku 2018. Ačkoliv jednání obžalovaného bylo co do povahy brutální, zejména ve vztahu k nezletilým dětem, jimž měl být obžalovaný vzorem a autoritou, nikoliv násilníkem, díky němuž nemohly vnímat domov jako bezpečné místo, nelze odhlédnout od celkové situace, s níž se obžalovaný potýkal. Osobnostně nebyl schopen unést tíhu odpovědnosti za péči o čtyři nezletilé děti, když i partnerské soužití a rozdělení úkolů v péči o společnou domácnost bylo problematické. Některé agresivní projevy, zejména verbálního charakteru mu poškozená opětovala, provokovala jej slovně i fyzicky, což připustila sama a vyplynulo to i z výpovědi více svědků. Z těchto důvodů, jakož i při úvaze o vyšší trestů v obdobných věcech, bylo, podle názoru krajského soudu, na místě uložený trest poněkud zmírnit. Z původní výměry sedmi let a šesti měsíců tedy krajský soud trest korigoval na úroveň poloviny zákonné trestní sazby ve výměře šesti let. Vzhledem k dlouhodobosti, brutalitě, objektu násilí, jakož i absenci jakéhokoliv náhledu či projevu lítosti nad spáchanými skutky však nelze v projednávané věci vystačit s trestem nižším, který by snad umožňoval i podmíněný odklad jeho výkonu. Jednání obžalovaného je vysoce společensky nebezpečné, zejména v duševním a citovém vývoji nezletilých dětí bude mít následky do budoucna, a proto je potřeba reagovat trestem důrazným, represivním.
22. Vedle výroku o vině neshledal krajský soud důvod ani ke korekci výroku adhezního, jímž okresní soud poškozeným přiznal nároky na náhradu nemajetkové újmy. Útoky vůči nim byly dlouhodobé, brutální, fyzické i psychické, ve vztahu k poškozené XXX spojené také s opakovaným sexuálním násilím, které nelze připustit ani za situace, kdy obžalovaný byl jejím manželem. Přiznání nemajetkové újmy podle § 2956 občanského zákoníku je věcí úvahy soudu na základě provedených důkazů a důvodnost přiznaných nároků v konkrétní věci vyplývá zejména ze závěrů znaleckých posudků, jak byly podrobně citovány okresním soudem. Na odůvodnění napadeného rozsudku lze v této části plně odkázat. Poškozené nezletilé děti nemohly ani jednu z osob, které pro ně měly být autoritami, vnímat jako bezpečnou. Situaci, kdy obžalovaný zcela explicitně vyhrožoval dívkám podřezáním, nebo shobením z balkonu, vnímaly jako naprosto reálnou, při projevech agrese strachem ztuhly nebo se pomočovaly. Obžalovaný nezletilé děti neadekvátně fyzicky trestal, vulgárně jim nadával, bránil jim v uspokojování základních potřeb (co do pravidelnosti jídla a vyměšování), nevytvořil jim harmonické a klidné rodinné prostředí, v němž by se mohly rozvíjet a dostatečně realizovat. V konkrétní věci šlo o jednání značně narušující osobní integritu všech poškozených, což u nich v souhrnu vyvolalo obavy, útrapy,

strach, ale i fyzickou bolest. V této souvislosti je třeba zmínit i fakt, že závažnost zásahu obžalovaného do osobnostní integrity všech poškozených, a tedy i závažnost a rozsah nemajetkové újmy jim způsobené, vyjadřuje již samotný fakt, že skutek obžalovaného je kvalifikován jako dva zločiny s trestní sazbou od dvou do osmi let odnětí svobody, popřípadě zvláště závažný zločin s trestní sazbou od dvou do deseti let odnětí svobody. Svůj význam pak má i sekundární újma, která poškozeným vznikla v souvislosti s vyšetřováním této trestné činnosti, tedy důsledky tzv. sekundární viktimizace, neboť byli nuceni se podrobit úkonům trestního řízení, znaleckému zkoumání, a podobně. Přiznané nároky oscilující mezi 100 000 Kč až 200 000 Kč jsou podle krajského soudu ekonomicky únosné, v zásadě odpovídají současnému trendu rozhodování trestních soudů v obdobných věcech (blíže srov. např. rozhodnutí MS v Praze ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 6 To 357/2016), a to i v rámci krajského soudu (viz např. rozhodnutí KS v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích v ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. 14 To 6/2017).

23. Ze shora uvedených důvodů tak krajský soud v zásadě neshledal odvolací námítky obžalovaného jako důvodné, nicméně s ohledem na konkrétní okolnosti v rodině považoval za nezbytné poněkud zmírnit uložený trest odnětí svobody. Proto napadený rozsudek zrušil a nahradil rozsudkem vlastním co do výroku o trestu, aniž by byly dotčeny výroky o vině a o náhradě nemajetkové újmy.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obžalovaný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat dovolání. Obžalovaný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Pardubice 7. srpna 2019

JUDr. Aleš Holík v. r.
předseda senátu

zpracoval
JUDr. Miroslav Trávníček